

till Anhsi och vägen genom öknen till Tjarkhlik, där Marco Polo dragit fram och för ett fyrtiotal år sedan min gamle nyligen avlidne vän P. K. Kozloff. Om de vägar som särskilt intresserade oss, ökenvägen till Lop-nor och Lou-lan, tillryggalagd av M. A. Stein och av Hörner och Chen, eller om eventuella karavanstigar i Pei-shans berg norr därom, hade de ingen aning. Ej heller hade de någon kännedom om den direkta vägen till Turfan, som nu ytterst sällan eller aldrig är i bruk, men voro bekanta med en torgut, Bughra, som färdats denna väg. Tyvärr var han nu bortrest. Det tal vi hört i Sinkiang om flyktingar, framför allt köpmän, vilka tid efter annan begåvo sig genom Kuruk-tagh till Tun-hwang och Anhsi för att undgå oron i sitt eget hemland, måtte ha varit betydligt överdrivet, ty i de sistnämnda städerna visste man intet därom.

Vi träffade en tungan, som sade sig känna en västlig bakväg till Hami. Den ledde mot norr från Tun-hwang, svängde sedan mot nordväst genom Pei-shan innan den åter gick norr ut mot Hami. Där funnos källor och bränsle.

Altmisch-bulak och Lop-nor hade ingen hört talas om och några andra vägar till Korla och Kutja än över Hami och Turfan eller Tjarkhlik kände man icke till.

Den dåliga orienteringen och förbindelsen mot väster är helt naturlig. Åt detta håll utbreder sig en av jordens ödsligaste öknar, ett gudsförgäta land, som reser en gräns mot människornas samfärdsel. Därför är Tun-hwang en cul de sac, den yttersta svanskotan